

Autoriteit Nucleaire Veiligheid en
Stralingsbescherming

Werkt u veilig met straling?

Toezichtsresultaten tandartsen en dierenartsen

Als tandheelkundige praktijk in Nederland hoort u aan een aantal verplichtingen te voldoen als u een röntgentoestel wilt gebruiken. Daar hoort een door de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) verleende registratie of vergunning bij. Daarnaast moet de praktijk aan de nodige veiligheidseisen voldoen. In 2022 hebben we inspecties uitgevoerd bij 10 veterinaire en 16 tandheelkundige praktijken. We hebben daarbij praktijken uitgekozen waarvan we het vermoeden hebben dat die nog geen registratie of vergunning bij de ANVS hebben. Tijdens de inspectiebezoeken hebben we gekeken naar juist gebruik van röntgenapparatuur. In deze factsheet leest u de uitkomsten en aanbevelingen van onze inspecties.

Regelgeving voor röntgentoestellen

Aan het werken met röntgentoestellen zijn risico's voor mens en milieu verbonden. Deze toestellen produceren ioniserende straling. Deze straling is nuttig maar kent ook gezondheidsrisico's. Daarom is het belangrijk dat er veilig en deskundig mee gewerkt wordt.

Veterinaire en tandheelkundige praktijken in Nederland zijn sinds 2018 verplicht om een registratie of vergunning aan te vragen bij de ANVS voor het werken met een röntgentoestel. Dit noemen we een autorisatie. Deze verplichting staat in de Kernenergiewet.

Voor 2018 was het alleen nodig om dit te melden bij de ANVS. De meeste praktijken moesten deze melding uiterlijk in februari 2020 omzetten in een registratie of vergunning. Veel praktijken hebben deze melding op tijd omgezet. Praktijken die dit niet tijdig gedaan hebben en nog steeds röntgentoestellen hebben, zijn intussen in overtreding en lopen het risico dat de handelingen met ioniserende straling (tijdelijk) moeten worden gestaakt.

Inspecties door ANVS

Doel

- Inzicht krijgen in de naleving van de geldende wet- en regelgeving.
- Waar nodig stimuleren om te voldoen aan de gewijzigde regelgeving.

Uitgevoerde inspecties

- 10 veterinaire en 16 tandheelkundige praktijken die bij de ANVS nog onbekend waren zijn bezocht.
- Na constatering van tekortkomingen kregen zij een termijn om deze ongedaan te maken. Hierna hebben we opnieuw een controle uitgevoerd (herinspectie).

Uitkomst

- Bij **19 praktijken** zijn naleeftekorten geconstateerd. Deze zijn met name op het gebied van autorisatie, de jaarrapportage en het door onbevoegden kunnen bedienen van toestellen.
- Bij vaststelling van naleeftekorten hebben we handhavend opgetreden.
- **13 praktijken** hebben de toestellen onklaar moeten maken omdat er geen autorisatie was, waarvan **4** dit voorafgaand aan de inspectie al op eigen initiatief gedaan hadden.
- Bij de herinspecties waren alle overtredingen beëindigd.

Waar hebben we op gelet?

Bij de inspecties hebben we vier thema's beoordeeld:

1. **Autorisatie:** is er een registratie of vergunning van de ANVS aanwezig?
2. **Deskundigheid:** wordt bij het werken met röntgentoestellen aantoonbaar een stralingsbeschermingsdeskundige (SBD) en een toezichthoudend medewerker stralingsbescherming (TMS) betrokken en zijn deze bevoegd en bekwaam?
3. **Veiligheid:** wordt het röntgentoestel jaarlijks gecontroleerd?
4. **Kwaliteit:** is de administratie op orde en rapporteert de TMS aan de ondernemer?

Thema 1 Autorisatie

Bij 19 praktijken was er geen registratie of vergunning, of deze was niet geldig. Veel praktijken hebben het beheer van het Kernenergiewet-dossier uitbesteed aan een extern bedrijf. Sommige praktijken zijn in de veronderstelling dat de autorisatie daarmee ook in orde is. Deze aanname bleek onterecht te zijn.

Heeft u nog geen autorisatie aangevraagd? Dan bent u in overtreding. U vraagt een autorisatie aan via het ANVS-loket. De factsheet "[Registratie en vergunning van toestellen voor tandartsen](#)" legt verder uit hoe u de juiste autorisatie regelt.

Thema 2 Deskundigheid

Bij 5 praktijken werd er geen stralingsbeschermingsdeskundige (SBD) betrokken. Ook had de toezichthoudend medewerker stralingsbescherming (TMS) niet de juiste opleiding, werd er geen bij- en nascholing gevolgd door de TMS of ontbrak het toezicht door de TMS.

Om te mogen werken met röntgentoestellen is het belangrijk dat u zich vooraf laat adviseren door een SBD. Een SBD maakt ook een risicoanalyse voor u. Deze analyse is verplicht.

De TMS moet toezicht houden op de handelingen. Dit kan onder andere door het geven van instructies, opstellen van protocollen of door direct toezicht uit te voeren. Hiervoor is het belangrijk dat de TMS de juiste scholing heeft gevolgd en dat er regelmatig bij- en nascholing wordt gevolgd.

Thema 3 Veiligheid

Bij 8 praktijken was het röntgentoestel door onbevoegden te bedienen. Of was de ruimte waar het toestel staat opgesteld, te betreden door onbevoegden terwijl de ruimte en het toestel niet in gebruik zijn.

Een röntgentoestel mag niet door onbevoegden in werking worden gesteld. Praktijken denken hierbij niet altijd aan de schoonmaak, die na sluitingstijd de ruimte betreedt. Als een toestel niet in gebruik is, dan moet de ruimte waarin het toestel zich bevindt deugdelijk worden afgesloten. Zo kunnen onbevoegden geen toegang tot het toestel krijgen. Praktijken vergeten ook nog wel de deur van de kamer op slot te doen als de kamer niet in gebruik is.

Thema 4 Kwaliteit

Bij 5 praktijken voldeed de jaarrapportage van de TMS niet aan de eisen.

De jaarrapportage moet aan een aantal eisen voldoen. Zo moet in de rapportage een overzicht van de uitgevoerde taken van de TMS staan. Ook moeten veranderingen in de organisatie van de stralingsbescherming erin staan, net als een beschrijving van de calamiteiten en incidenten die met straling te maken hebben.

Belangrijkste bevindingen

Inmiddels werken vrijwel alle praktijken in Nederland met een geldige autorisatie. We zien dat er de afgelopen jaren een flinke kwaliteitsslag is gemaakt.

Toch blijkt uit dit toezichtsonderzoek dat niet alle praktijken voldoen. Het gaat daarbij vaak om administratieve overtredingen. Het is belangrijk dat praktijken wel aan deze administratieve verplichtingen voldoen, want deze zijn er om de risico's van werken met röntgenstraling zo laag mogelijk te houden. De welwillendheid en bereidheid onder de geïnspecteerde praktijken om wel te voldoen aan de wettelijke verplichtingen is groot. Bij de herinspecties bleek dat alle praktijken het inmiddels goed hadden geregeld.

Hiermee hebben de praktijken laten zien dat zij veilig werken met ioniserende straling van groot belang vinden. We vertrouwen erop dat de uitkomsten van deze inspecties andere praktijken, die nu nog niet helemaal voldoen, inspireren.

Wat doet de ANVS?

We hebben veterinaire en tandheelkundige praktijken in de afgelopen jaren herhaaldelijk geïnformeerd over de wettelijke verplichtingen om veilig te werken met röntgentoestellen. Dit hebben we gedaan met de invoering van de aangepaste regelgeving voor stralingsbescherming in 2018 en tijdens de inspecties die we sindsdien hebben uitgevoerd in deze sectoren.

We blijven veterinaire en tandheelkundige praktijken actief informeren. Bijvoorbeeld via onze website en op sociale media. Ook vragen we aandacht voor stralingsveiligheid bij de betrokken brancheorganisaties.

Algemene informatie over de ANVS en hoe wij werken, is te vinden op onze website www.anvs.nl

